

Nr 7

Civilutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1971/72 inom civildepartementets verksamhetsområde jämte motion.

DRIFTBUDGETEN**TOLFTE HUVUDTITELN****Civildepartementet m. m.**

1. **Civildepartementet.** Utskottet tillstyrker – under erinran om vad chefen för justitiedepartementet anfört om en kansliorganisation för regeringsrätten (prop. 1971: 1, bil. 4, s. 41) – Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 14, framförda förslag (punkten A 1, s. 6 och 7 i utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 4 januari 1971) och hemställer

att riksdagen till *Civildepartementet* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 5 161 000 kr.

2. **Kommittéer m. m. Extra utgifter.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna A 2 och A 3, s. 7 och 8) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

a. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.,

b. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 125 000 kr.

Planväsendet

3. **Statens planverk.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten C 1, s. 116–118) och hemställer

att riksdagen till *Statens planverk* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 10 036 000 kr.

4. **Bidrag till översiktlig planering m. m.** Kungl. Maj:t har (punkten C 2, s. 118–125) föreslagit riksdagen att

a. godkänna de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för bidragsgivningen,

b. till Bidrag till översiktlig planering m. m. för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Utskottet. De förordade riktlinjerna för bidragsgivningen innebär bl. a. att det generella finansiella stödet till upprättande av regionplaner enligt

byggnadslagstiftningen avvecklas successivt. Avvecklingen avses ske genom att förskotten från det under 9 nedan upptagna investeringsanslaget – vilka nu täcker ca 50 % av berörda regionplaneförbunds budget för respektive år – begränsas för att efter en övergångstid om i princip tre år upphöra. Takten i denna avveckling skall bestämmas efter en prövning av omständigheterna i varje särskilt fall. Bidragsgivningen avvecklas i anslutning därtill genom att bidrag efter planfastställelsen eller eljest utgår endast för avlösning av utestående förskott enligt hittillsvarande praxis.

Avvecklingen är även enligt utskottets mening en naturlig konsekvens av de i statsrådsprotokollet redovisade och av utskottet godtagna utgångspunkterna med en funktionell arbetsuppdelning och en ansvarsfördelning mellan stat och kommun i samhällsplaneringen. Det kan finnas skäl till antagande inte bara att den av departementschefen antydda utvecklingen av den interkommunala planeringen äger rum utan även att en fortsatt integrering av de statliga samhällsplaneringsinsatserna på riks- respektive länsnivå blir nödvändig för ett effektivt och smidigt samspel med den kommunala planeringen. Med hänsyn till det anförda – och med beaktande även av att de bedömningar om statens ekonomiska nytta av regionplanerna som låg bakom bidragets införande (prop. 1947: 245, s. 7, prop. 1957: 112, s. 50) inte längre har samma aktualitet – tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner vad som förordats om en avveckling av det statliga finansiella stödet till kommunal regionplanering.

Utskottet har inte heller någon erinran mot vad som förordats om användningen i övrigt av förevarande anslag eller mot medelsberäkningen.

Utskottet hemställer

att riksdagen

- a. godkänner de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för bidragsgivningen,
- b. till *Bidrag till översiktlig planering m.m.* för budgetåret 1971/72 anvisar ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Kartväsendet

5. Kartverket: Allmänna kartarbeten m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 1–E 4, s. 128–134) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

- a. till *Kartverket: Allmänna kartarbeten* ett reservationsanslag av 27 521 000 kr.,
- b. till *Kartverket: Försvarsberedskap* ett reservationsanslag av 606 000 kr.,
- c. till *Kartverket: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

- d. till *Kartverket: Utrustning* ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

Räddningstjänst m. m.

6. Statens brandinspektion m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 1–F 3, s. 135–138) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

- a. till *Statens brandinspektion* ett förslagsanslag av 965 000 kr.,
- b. till *Statens brandskola* ett förslagsanslag av 1 817 000 kr.,
- c. till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* ett förslagsanslag av 2 400 000 kr.

7. Bidrag till kostnader för kommunal beredskap. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten F 4, s. 138–140) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till kostnader för kommunal beredskap* för budgetåret 1971/72 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.

8. Beredskap för oljebekämpning till sjöss. Kungl. Maj:t har (punkten F 5, s. 140–141) föreslagit riksdagen att till Beredskap för oljebekämpning till sjöss för budgetåret 1971/72 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kr.

I motionen nr 1172 av herr Norrby i Åkersberga m. fl. har hemställts att riksdagen vid behandling av anslaget F 5 Beredskap för oljebekämpning till sjöss beslutar att anslaget får disponeras jämväl för bekämpning av ilandfluten olja.

Utskottet. Kungl. Maj:t har – i avvaktan på ett slutligt ställningstagande till räddningstjänstutredningens under första halvåret 1971 väntade förslag – i början av år 1970 uppdragit åt tullverket att handha *oljebekämpningen till sjöss och i kustvattnen*. Tullverket har därvid att vid behov samråda med länsstyrelserna som har ansvaret för samordning och viss ledning om oljan når land. Medel för verksamheten ställs till generaltullstyrelsens förfogande i huvudsak över det här behandlade anslaget.

Medelsberäkningen för sålunda avsett ändamål har inte gett utskottet anledning till erinran.

Enligt redan tidigare gällande praxis har efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall från det vid sidan av departementshuvudtitlarna uppförda anslaget Oförutsedda utgifter bestritts statens och vissa kommuners kostnader för skadeförebyggande åtgärder som inte ersatts av den vållande eller annan ansvarig – för år 1970 med ca 200 000 kr.

Även kostnader för *saneringsåtgärder* har i vissa fall och då betal-

ning på annat sätt inte kunnat erhållas ersatts från det nämnda anslaget Oförutsedda utgifter. För år 1970 har till länsstyrelser och kommuner utbetalts sådana ersättningar om ca 1,5 milj. kr., varav närmare 1,4 milj. kr. hänför sig till ett skadetillfälle. I 1970 års statsverksproposition och i ett frågesvar i andra kammaren den 3 december 1970 beskrevs praxis i ersättningsärendena så att utgifter för bekämpning regelmässigt betalats av statsmedel medan utgifterna för saneringen betalats av staten endast undantagsvis, bl. a. när de åsamkats kustkommuner med små ekonomiska resurser. En av tre kommuner gjord ansökan om att debiterade kostnader för sanering efter en tankbåtskollision år 1970, ca 883 000 kr., skulle betalas av statsverket bifölls av Kungl. Maj:t den 26 februari 1971. Beslutet innebär bl. a. att ersättning lämnas innan vållandeansvaret slutligt reglerats och att generaltullstyrelsen får i uppdrag att framställa återkrav.

Förslaget i motionen nr 1172 om att det till generaltullstyrelsens förfogande ställda anslaget snarast och redan under innevarande budgetår skulle få användas även till bestridande av saneringskostnader utgår bl. a. från förhållandena bakom de konkreta kommunala anspråk som prövats av Kungl. Maj:t genom nämnda beslut den 26 februari 1971. Motionärerna ifrågasätter grunden för ett kommunalt ansvar över huvud taget och framhåller att saneringsinsatser kan ha initierats utan kommunens medverkan. Det förutsätts vidare att statsverket bör bestrida uppkommande kostnader även innan det definitiva vållandeansvaret utretts och ta på sig att sköta återkraven. Genom att använda medel från detta anslag skulle återkraven centraliseras till generaltullstyrelsen.

Enligt vad utskottet erfarit kommer räddningstjänstutredningen att i sitt betänkande ta upp förslag även i fråga om ansvaret för saneringsåtgärder beträffande ilandfluten olja och ansvaret för därvid uppkomna kostnader.

Utskottet delar så till vida motionärernas uppfattning att ansvaret för sanering efter ilandfluten olja bör mer definitivt regleras. Som angetts kommer räddningstjänstutredningen att inom en relativt begränsad tid avge förslag i bl. a. denna fråga, förslag som efter remissbehandling torde kunna ligga till grund för ett statsmakternas ställningstagande år 1972. Med hänsyn därtill och till det uppenbara sambandet mellan denna ansvarsfråga och räddningstjänstutredningens uppdrag i övrigt bör enligt utskottets mening ett definitivt ställningstagande nu anstå. Tills vidare får uppkommande ersättningsfrågor lösas i hittillsvarande ordning, vilken i väsentliga delar får anses tillgodose motionens syften.

Interpellationer i anknytande frågor har framställts den 26 januari resp. den 17 februari 1971 (nr 32 och 54). Utskottet har vidare noterat att motioner (bl. a. nr 148, 274, 421, 423, 504, 963, 988, 1038 och 1054) som berör oljeskyddet ur miljösynpunkt m. m. har hänvisats till jordbruksutskottet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionen nr 1172,
2. att riksdagen till *Beredskap för oljebekämpning till sjöss* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 5 500 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

9. **Förskott till vissa plankostnader m. m.** Utskottet tillstyrker – med hänvisning till yttrandet ovan under 4 – Kungl. Maj:ts förslag (punkten VII: 2, s. 144) och hemställer

att riksdagen till *Förskott till vissa plankostnader m. m.* för budgetåret 1971/72 anvisar ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

UPPSKJUTNA FRÅGOR

10. **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande littera och punkt framlagda förslag, nämligen

B. Länsstyrelserna m. m.

D. Lantmäteriväsendet

II: 20 Byggnadsarbeten för länsstyrelserna

vilket utskottet här

anmäler.

Stockholm den 2 mars 1971

På civilutskottets vägnar

ERIK GREBÄCK

Närvarande: herrar Grebäck (c), Almgren (s), Tobé (fp), Kristiansson i Örkelljunga (s), fröken Ljungberg (m), herrar Andersson i Knäred (c), Lindkvist (s), Henrikson (s), Wennerfors (m), fru Olsson i Hölö (c), herrar Engström (vpk), Jadestig (s), Strömberg (fp) och Persson i Karlstad (s).

